

HET GROENE WAASLAND

wordt uitgegeven in samenwerking met
Ons Streven, De Raaklijn, vzw Durme, Panneweel,
VELT, Wase Imkersbond, JNM, Hof ter Saksen,
Lilienwerkgroep, Vogelbescherming, ABLLDvzw

COÖRDINATIE & BEHEER

Abll

Tweemaandelijks natuur- en milieutijdschrift 41ste jg - nr 2 - maart 2021 - nr 221

NATUUR EN MILIEU

40 jaar ... p12

huismussentelling p02

3, 4 en 5
april

wandelen in
Bazel/Temse p15

Lobbenstad p22

zoektocht p25

de natuur veilig stellen p08

foto Pascal Jonckers oranjetipje

IN HET WAASLAND

TEL JE MEE?

Wat : aantal huismusmannetjes in je tuin

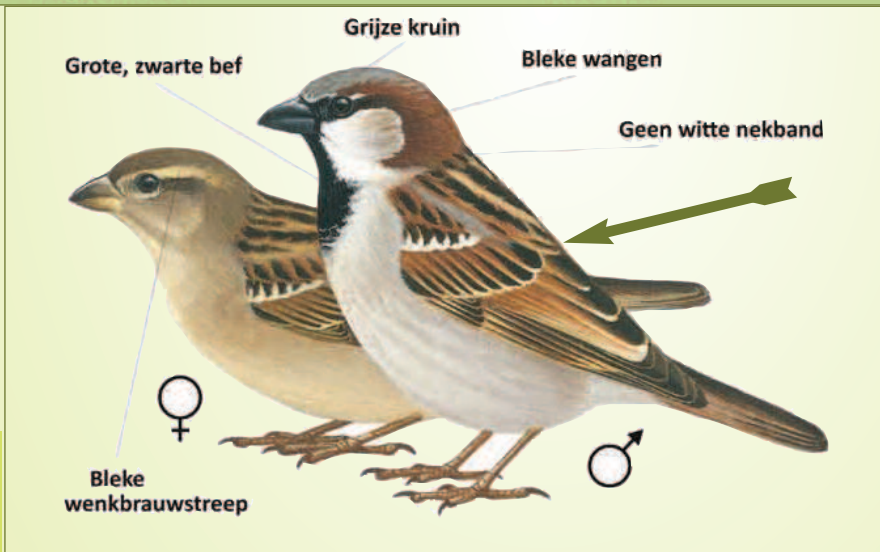
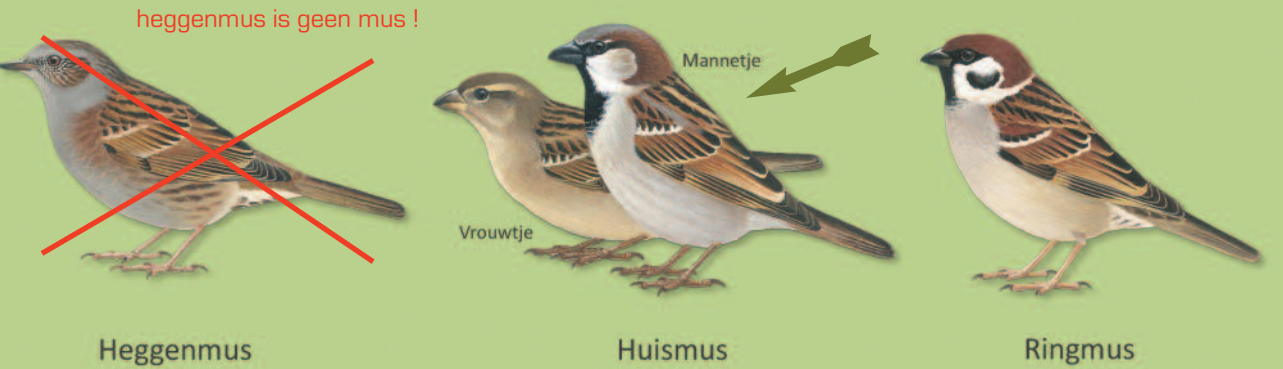
Wanneer : van zaterdag 3 tot maandag 5 april

Resultaten ingeven :
hetgroenewaasland.be/mussentelling

Meer info : pagina 3 tem 7 en ook op :
www.mussenwerkgroep.be

Hoe herken je huismusmannetjes? Zie hieronder. Ik heb geen internet. Kan het ook met een SMS bericht? Liever via internet, maar SMS kan ook.

Welkgeluid maken ze?
www.vogelgeluid.nl/huismus

Heb je **geen** Internetaansluiting en wil je ook deelnemen aan de 'nationale mussenteldag': **HET KAN**. Laat ons per sms weten of er al dan niet mussen in je tuin of omgeving zitten.

Groep Aantal tjlpende huismusmannen

0	0
1	1-5
2	6-10
3	11-15
4	16-20
5	21-30
6	> 30

Hoe doe je dat?

We geven enkele voorbeelden. Stel dat je in de *Mussenstraat 4* te *9100 Sint-Niklaas* woont.

Geen mussen dus groep **0**:

0/Mussenstraat 4/9100 Sint-Niklaas

Wel mussen bv **17** mussen geteld, dus groep **4**:

4/Mussenstraat 20/9100 Sint-Niklaas

Die gegevens stuur je naar 0496/450666

Meer informatie over de mussenteldag vind je op de bladzijden hierna.

WAAROM BEGIN APRIL HUISMUSSEN TELLEN EN WAT IS HET VERSCHIL MET HET GROTE 'VOGELWEEKEND' VAN NATUURPUNT

*Jenny De Laet,
coördinator huismus en koolmees project.*

Op 30 en 31 jan 2021 deden opnieuw massaal veel mensen mee aan het grote 'Vogelweekend' van Natuurpunt. Een typisch winter 'citizen science' project (*burgerwetenschap*) waarbij men kijkt naar het aantal vogels/soort dat een voedertafel bezoekt tijdens de winter. Er wordt verondersteld dat we hier in een typische winter situatie zitten waarbij een aantal soorten wel een verschillend gedragspatroon vertonen. Dit wintergedragspatroon verandert op het einde van de winter. Door de klimaatverandering was de maand januari een uitermate atypische maand waardoor bv. jonge mezen rond 20 januari de wintergroep verlieten; dat had natuurlijk een effect op het aantal voedertafelbezoekers: zagen we er, in onze tuin, voor 20 januari nog meer dan 20 (bijna alle koolmezen zijn gekleurnd); na 20 januari waren het er nog 8.

Ik zet hier een paar typische winter gedragspatronen op een rijtje: [*]

- **Mezen:** Leven tijdens de winter in losse groepen, bestaande uit **residenten** [*], **allochtone en autochtone juvenielen**. Ze verplaatsen zich binnen een 'winter home range', op zoek naar voedsel. Zo een winter home range beslaat verschillende territoria, die nu niet verdedigd worden. Hierbij komen ze in verschillende tuinen terecht. Het territoriaal gedrag van de mannetjes staat tijdens de winter op een laag pitje. Door de atypische maand januari 2021, met afwisselend abnormaal warme en koude intervallen, kregen een aantal mannetjes het reeds rond 20/1 op hun heupen (Fig.1) waardoor een aantal juvenielen weg trokken en zelf op zoek gingen naar een geschikt territorium. Op 1 maart kreeg ik reeds verschillende berichten van deelnemers aan ons urbaan mezen project (hetgroenewaasland.be/jennydelaet) dat hun koolmees reeds gestart was met het maken van een nest. Stuk voor stuk mensen uit het stedelijk gebied. Ik vermoed dus dat het beëindigen van het wintergedrag daar zelfs nog iets vroeger kan gestart zijn.

Figuur 1. Kap-omhoog houding van 2 rivaliserende koolmees mannen. Foto: Jenny De Laet Boek 'De vier seizoenen van de mezen'

- **De Roodborst:** Een typische individualist tijdens de winter. Elke roodborst verdedigt een individueel territorium. Dit heeft vooral te maken met zijn manier van voedsel zoeken: grote spinnen, kevers en regenwormen, die snel gealarmeerd worden, moeten door de roodborst bij verassing overvallen worden. Dan kan je pottenkijkers natuurlijk best missen. Ook bij een voedertafel zal een roodborst nooit een soortgenoot dulden. Tijdens het broedseizoen zijn ze paar territoriaal (Fig.2).

Figuur 2 Een Roodborst duldt geen soortgenoot in zijn/haar omgeving.

foto Willy Ceulemans

[*] Verklaring van sommige termen: zie pagina 7:

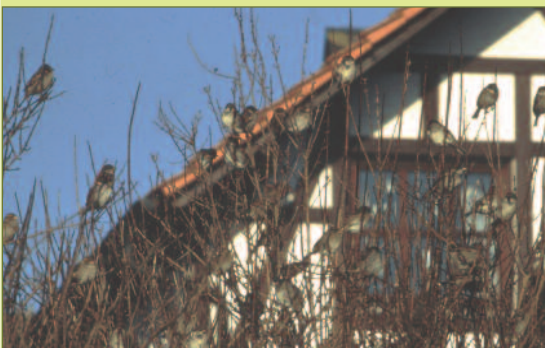
Figuur 3. Merel met een kanjer van een regenworm, smakelijk. Foto: Willy Ceulemans

- **De Merel:** Tijdens de wintermaanden kunnen we beter spreken van een kaste systeem. Merels zijn tijdens het broedseizoen paar territoriaal (Fig. 3).

- **Vinken:** Tijdens de winter bestaat het leven van onze vinken uit een reeks routine activiteiten, vooral gericht op het vinden van voldoende voedsel. Ze slapen dikwijls in grote groepen en trekken overdag in groep naar gunstige voederplaatsen, ook voertafels in tuinen. Na de winter bezetten de Vink en de Keep een territorium dat ze hardnekkig verdedigen tegen soortgenoten. In tegenstelling tot de vink en de keep, nestelen de **Cardueline -vinken** in losse groepen waarbij elk koppel enkel een kleine ruimte rond het nest verdedigt.

- **Huismussen:** Buiten het broedseizoen vormen de residenten van verschillende broedgemeenschappen, als de broedgemeenschappen niet te ver uiteen liggen, samen met een aantal juvenielen zogenaamde 'voedselgemeenschappen' die binnen een home range rond trekken (niet groter dan en-

Fig. 4. Voedselgemeenschap Huismussen: lasen tijdens de winter dikwijls een rustpauze in.

kele km) op zoek naar voedsel (Fig.4). Tijdens het broedseizoen herleiden de voedselgemeenschappen zich opnieuw tot 'broedgemeenschappen' waarin het nest een centrale plaats inneemt.

Het is reeds duidelijk dat ons veranderend klimaat ook een effect heeft op deze evolutieve gedragspatronen. Dit vraagt echter detail onderzoek met gekleuringe of gemerkte individuen.

Het doel van de Nationale mussenteldag

Met de Nationale mussenteldag willen we enerzijds een idee krijgen over de **groepsgrootte** van de Huismus in Vlaanderen. Anderzijds willen we bekijken hoe deze groepsgrootte zich voordoet in **verschillende Vlaamse biotopen: Stedelijk, Voorstedelijk en Landelijk**. Tenslotte willen we ook bekijken of zich **in de loop van de tijd veranderingen** voordoen. In 2021 beschikken over **20 jaar huismusgegevens**.

Hiervoor moeten we ons richten tot het **typische lente gedragspatroon** van de Huismus. Als je als huismusman wil slagen, moet je eerst zorgen voor een **geschikte nestplaats** met eventueel 'een woning' in aanbouw. Die woning moet je dan goed bewaken en verdedigen. Een woning alleen is natuurlijk nog niet voldoende, je moet ook een **partner** hebben. Beide gedragspatronen zorgen ervoor dat huismusmannen een tijdje **zeer intensief tjilpen**. Die tjilp geluiden gebruiken wij nu om een idee te krijgen over het aantal huismuskoppels in een broedgroep.

Gebrek aan 'woningen' kan vooral in steden een knelpunt vormen. Zowel mussenpannen als mussenvides kunnen een oplossing bieden (Fig 5.).

Hoe werkt het?

Eigenlijk horen we de huismusmannen **beter dan dat we ze zien**. Dit komt vooral omdat huismussen dikwijls vanuit een haag of een klimopbegroeiing **zitten te tjilpen omdat ze daar hun nest hebben**. Het zijn vooral de huismusmannen die **intensief tjilpen**, de huismusvrouwen doen daar niet aan mee.

Figuur 5. Mussenpannen en mussenvides zijn ideaal voor huismussen in een stedelijk gebied. Zeker aan denken bij de renovatie van een dak.

Uiterlijk onderscheidt een huismusman zich duidelijk van een huismusvrouw doordat ze een **opvallende grijze kop** hebben en een **goed zichtbare zwarte bef** die ook een sociale functie heeft (Fig 6). Zo zullen mannen met een grote zwarte bef gemakkelijker aan een partner geraken. Er bestaat dus veel variatie in de grootte van de zwarte bef die doorloopt tot achter het oog. Ook de bruine tekening van de vleugels en de rug zijn donkerder bruin dan bij de vrouwtjes.

Hoe groter de groep hoe moeilijker het wordt om een idee te krijgen van het aantal tjlpende huismusmannen. Daarom vragen we om het geschatte aantal tjlpende mannen onder te brengen in een van de volgende groepen (Tab. 1):

- **0**; geen tjlpende mussen bij mij
- **1**: het aantal geschatte tjlpers is laag of tussen 1 en 5; nog gemakkelijk te tellen

Fig 6. Een huismusman Foto: Willy Ceulemans let op de grijze kop en zwarte bef.

- **2**: het aantal geschatte tjlpers ligt tussen 6 en 10; zeker ook nog te doen
- **3**: het aantal geschatte tjlpers ligt tussen 11 en 15; exacte tellingen worden moeilijk.
- **4**: het aantal geschatte tjlpers ligt tussen 16 en 20; exacte tellingen moeilijk
- **5**: het aantal geschatte tjlpers ligt tussen 21 en 30; exacte tellingen moeilijk
- **6**: meer dan 30 tjlpers. Hoort als zeer veel mussen.

Tab.1 groepen met respectievelijke aantallen tjlpende huismusmannen

groep	aantal
0	0
1	1 tot 5
2	6 tot 10
3	11 tot 15
4	16 tot 20
5	21 tot 30
6	meer dan 30

Tenslotte nemen we ook **alleen huismusgegevens** op in ons bestand.

Dus ringmussen, zeer leuke aangename mussen (Fig.7a op pagina 5), **doen hier niet mee**. Dan hebben ook veel tuinen één of meer heggenmussen (Fig 7b op p5). Een mooie zangvogeltje met een verborgen levenswijze **maar geen mus**.

Fig 6. Huismusvrouw. Foto: Willy Ceulemans

Figuur 7a. Twee ringmussen op een voeder-tafel (let op de twee zwarte wangvlekken en de bruine kop)

De Huismus in Vlaanderen anno 2020

De mussentelling in 2020 was speciaal.

In volle 'lock down' periode met iedereen 'in zijn kot' werden tijdens de huismusmanen massaal geteld. Opgekuist (verwijderen van dubbele en onbruikbare gegevens), kregen we net geen **9000** tellingen binnen (8961).

Het project startte in 2002 en in 2012 werd de eerste periode van 10 jaar afgesloten en in detail uitgewerkt. Dit leverde enerzijds een 'Huis-mus-dossier' op en anderzijds een Internationaal artikel. Beide zijn te downloaden via:

hetgroenewaasland.be/algemeen/mussenartikels-algemeen

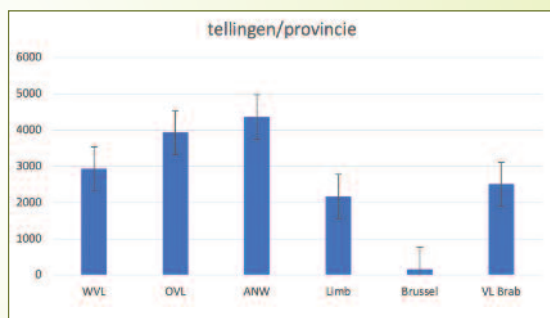
Na de telling van 2021 wordt de tweede periode van 10 jaar afgesloten en in detail uitgewerkt en vergeleken met de vorige periode. Het ideale moment dus om te kijken of er voor 2021 nog speciale aandachtspunten zijn.

Bekijken we het totaalbestand met tot op heden 22 494 huismus-tellingen dan kunnen we die opsplitsen in enerzijds 'éénmalige tellingen' of mensen die in deze periode één maal een mussentelling doorstuurden of 13 169 tellocaties

Figuur 7b. Een badende Heggemus. Foto: Willy Ceulemans.

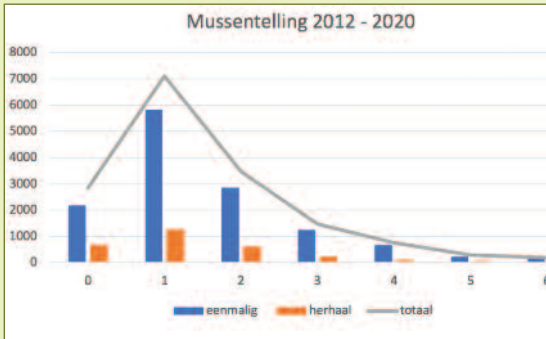
over gans Vlaanderen. Anderzijds beschikken we ook over 9299 'herhaaltellingen' (= 2976 tellocaties) of mensen die in de periode meermaals geteld hebben: dit varieert van min 2x tot elk jaar. Het interessante van deze herhaaltellingen is dat we hiermee kunnen kijken naar de evolutie van de mussengroepen over de voorbije 10 jaar. Toch maken de herhaaltellingen op vandaag slechts 18% uit van het totaal aantal tellingen.

Figuur 8. Het aantal mussentellingen opgedeeld per provincie.

Fig.8 geeft een overzicht van het totaal aantal tellingen, tot op heden, per provincie of 16 056 tellocaties verspreid over gans Vlaanderen. We zien dat nog steeds ANW (27%), OVL(24%) en WWL(18%) de kroon spannen. Later zullen we dit nog meer in detail uitwerken. Daarnaast ook 157 telgegevens uit het Brusselse, enkele uit Waals Brabant en enkele Nederlandse.

Kijken we vervolgens meer in detail naar het aantal éénmalige - en herhaal tellingen en splitsen we ze bovendien op in de verschillende telgroepen. Bekijken we eerst het aantal tellingen per groeps-grootte (Fig.9), dan zien we dat op vandaag nog

Figuur 9. Huismusgegevens per groepsgrootte, opgesplitst in eenmalige tellingen en herhaal tellingen.

steeds vooral kleine groepjes mussen voorkomen in Vlaanderen. In Vlaanderen gaat het vooral om groepjes van 1 – 5 huismussen (44%) gevolgd door groepjes van 6 – 10 (21%) huismussen. Grote groepen huismussen zijn in Vlaanderen eerder zeldzaam (0,02% - 0,01%).

Voor de herhaal tellingen tenslotte kunnen we kijken naar de evolutie van de mussengroep over een bepaalde periode:

- **0:** Mussengroepjes die verdwenen zijn na een eerdere melding van aanwezigheid
- **Gelijk:** mussengroepen die over een bepaalde periode gelijk bleven
- **Min:** mussengroepen die over een bepaalde periode daalden naar een kleinere groepsgrootte
- **Plus:** mussengroepen die in de loop van een bepaalde in aantal toenamen.

Figuur 10. Evolutie van de herhaaltellingen over de periode 2012 – 2020.

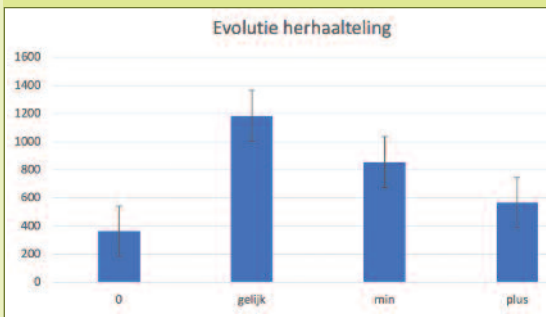

Fig.10 toont dat in 40% van de gevallen de huismus groep geen veranderingen onderging. In 29% van de gevallen ging de huismusgroep wel achteruit. In 12% van de gevallen verdween de mussengroep zelfs volledig. Dit wordt toch enigszins gecompenseerd doordat in 19% van de tellingen de huismusgroep vergrootte.

Het zou natuurlijk een goede zaak zijn moesten we alle eenmalige tellingen na 2021 kunnen onderbrengen in de herhaalgroep zodat we een nog meer gedetailleerde evolutie van de huismusgroepen in Vlaanderen kunnen bekijken.

..... Dus zeker tellen in 2021!

Verklaring van sommige termen:

Winter home range: een zone waarbinnen een aantal vogels, zelfde of verschillende soorten, zich bewegen op zoek naar voedsel. Een winterhome range beslaat meerdere territoria. Het territoriaal gedrag van de soorten staat dan op een laag pitje. De grootte van een home range kan sterk variëren

Residenten: vogels die op die locatie het broedseizoen ervoor, gebroed hebben.

Autochtone juvenielen: juveniele individuen die ter plekke geboren zijn.

Allochtone juvenielen: juvenielen die elders geboren zijn en in de maand september/oktober aankomen.

Cardueline vinken: vormen een ondersoort van de vink. Hieronder zitten vooral de vinken die tijdens de zomer in groep broeden.

Dus zeker tellen in 2021 !!

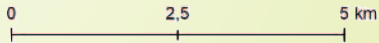

MOERBEKE

STEKENE

DURME

Natuurbehoud langs Durme, Moervaart, Scheide

soortenrijke graslanden
Christophe Hillaert

VZW DURME KOOPT OPNIEUW MEER DAN 10 HECTARE NATUUR

2020 zal voor veel mensen een jaar zijn om snel te vergeten, toch zal dit ook het jaar zijn dat velen de natuur in hun buurt hebben leren (her)ontdekken. Laat die regionale natuur net de reddingsboei geweest zijn voor velen die aan het verdrinken waren tijdens de lockdown en het thuiswerk binnen hun vier muren.

De doelstelling van vzw Durme (*meer én betere natuur in de buurt*) is tijdens deze crisis onveranderd gebleven, maar misschien bent u als lezer wel nog meer gaan beseffen dat de nood aan die natuur inderdaad hoog is. **Voor het derde jaar op rij kon vzw Durme meer dan 10 ha nieuwe natuur aankopen en veiligstellen.**

Ondanks de bij momenten moeilijke periodes waarbij rechtstreekse onderhandelingen niet mogelijk waren en waarbij de ondertekening van een aankoopakte soms diende uitgesteld te worden. Toch slaagde vzw Durme er in 2020 in 15 ha aan te kopen in de Moervaartvallei, de Durmevallei en in de vallei van de Schelde en het Donkmeer.

Hiernaast vinden jullie een **overzichtskaart** van deze aankopen uit 2020. Daar zie je dat er rond het **Donkmeer in Berlare** meer dan 28 ha natuur werd veiliggesteld. Zo werd er 4,4 ha aangekocht en werd er 23,8 ha in beheer genomen van de provincie Oost-Vlaanderen. Het gaat hier voornamelijk over moerasbossen, vijvers en natte graslanden die een gericht natuurbeheer zullen krijgen. Dit in de directe omgeving waar de aanwezige zeldzame soorten als kwak, otter, gevlekte witsnuitlibel of veenpluis van zullen meeprofiteren.

In de **Moervaartvallei** werden verschillende aankoopdossiers afgerond, goed voor een totaal van 9,6 ha, die zich vooral situeert in de Linie in Eksaarde. Het gaat onder andere over 2,39 ha bestaand bos dat grotendeels zal omgevormd worden van een monotone sparrenaanplant naar gevarieerde lichtrijke loofbossen (ondertussen werden 1.500 bomen en struiken aangeplant door lokale vrijwilligers).

Daarnaast werd ook 2,41 ha weiland aangekocht dat binnen twee jaar zal omgevormd worden tot loofbos. Dat weiland grenst nl. aan één van de waardevolste boscomplexen uit die regio en zal een

meerwaarde betekenen voor lokale zeldzaamheden als grote weerschijnvlinder, mopsvleermuis of zwarte wouw. Indien u trouwens interesse heeft om de komende jaren mee een handje te helpen in de Linie, kan u altijd contact opnemen via LMS@vzwdurme.be.

Tenslotte werden in de **Durmevallei** in Zele (in het reservaat de Durmemeersen) twee dossiers afgehandeld goed voor 1 hectare grasland. Die percelen zullen zich onder ons natuurbeheer kunnen ontwikkelen tot soortenrijke graslanden (*zie foto*) met dotterbloem, pinksterbloem en echte koekeksbloem. Vooral het oranjetipje (*zie foto*) en de roodborstapuit zullen hier meteen van kunnen profiteren.

*foto Pascal Jonckers
oranjetipje*

Naast een aankoopsubsidie van de **Vlaamse Overheid**, kon een groot deel van deze aankopen op extra steun van de **provincie Oost-Vlaanderen** rekenen. Daarnaast leverden de **stadsbesturen van Sint-Niklaas en Lokeren** een bijdrage voor respectievelijk een aankoop in de Fondatie van Boudelo (Sinaai) en in de Eenbes (Eksaarde). Bij het schrijven van dit artikel zijn reeds zeven compromissen getekend en zijn tal van aankoopdossiers lopende waardoor vzw Durme ook in 2021 meer dan 10 ha hoopt aan te kopen in de regio rond Durme, Moervaart en Schelde.

Op naar een 'vier op een rij'?

Thomas Van Lancker

GRENSOVERSCHRIJDEND PROJECT

internationaal

De Vlaams-Nederlandse Schelde Delta is uniek in haar soort. Nergens ter wereld is er een deltagebied waar de wisselwerking tussen natuurlijke processen en cultuurhistorie zo aanwezig is als hier. Daarmee heeft de delta alles in zich om een UNESCO Global Geopark te worden. De provincies Zeeland, Noord-Brabant, Oost-Vlaanderen,

West-Vlaanderen en Antwerpen nemen hierin het voortouw. Samen met belanghebbenden wordt hard gewerkt aan een bidbook, dat eind 2021 wordt ingediend.

Het gebied van de Schelde Delta is 5.500 km² groot, omvat 61 gemeenten, waaronder Temse, en telt 1.500.000 inwoners. Zee en rivieren hebben in de loop van de tijd hun sporen achtergelaten in de ondergrond. De diverse lopen van de Schelde zijn tekenend voor het landschap.

En dan zijn er nog de vele karakteristieke elementen: verdronken dorpen, Wase cuesta, middeleeuwse bolle akkers, veenwinning, forten, vestingen, linies...

foto: Rivierpark Scheldevallei

De Schelde Delta – eigenlijk een estuarium – verandert al miljoenen jaren regelmatig van gedaante. En al even lang spelen klimaatveranderingen, zeespiegelstijgingen en rivierlopen het gebied en de bewoners parten. Het deltagebied is daarmee een soort levende experimenteer-ruimte. Zeker ook de komende decennia.

Elke plek heeft haar eigen verhaal. Er is geen onderwerp zo inspirerend als een rivier die door het landschap stroomt. De Schelde, met haar zijrivieren zoals de Rupel en de Durme, is al eeuwen een inspiratiebron voor verhalen.

In Temse bogen vertegenwoordigers vanuit toerisme, erfgoed en natuur zich op 4 december 2019 over deze verhaallijnen. Het doel is om binnen het gebied van het Geopark Schelde Delta de verhalen in Zeeland, Brabant en Vlaanderen met elkaar te verknopen.

VERHALEN VAN DE SCHELDE

woensdag 4 december 2019

Klimaatuitdagingen

Duidelijk is dat we op het gebied van klimaat voor grote uitdagingen staan. Zware regenval en aanhoudende droogte zijn geen uitzondering meer. Nieuwe studies laten een zeespiegelstijging zien van 2 tot 3 meter in het jaar 2100. Door naar het verleden te kijken, leren we om te gaan met de klimaatuitdagingen van vandaag en morgen. En belangrijker nog: het relateert, motiveert en geeft inspiratie om mee te bewegen 'on the tides of time and climate'. Want één ding is zeker: het gebied waarin we wonen blijft veranderen.

De initiatiefnemers dagen gemeenten, onderwijsinstellingen, onderzoeksinstituten, musea, bedrijven en maatschappelijke organisaties uit om de krachten te bundelen tot het behalen van het Unesco-label en actief bij te dragen aan de status

van geopark voor ons deltagebied. November 2020 telde het samenwerkingsverband reeds 109 partners. Ondanks de covid19 beperkingen wordt er naarstig verder gewerkt aan het bidbook waarin het meerjarenplan beschreven staat.

Omdat je als kandidaat één jaar voor het indienen van het bidbook reeds actief en zichtbaar moet zijn als ware je al officieel een Geopark, mag nu reeds de titel Geopark gebruikt worden. Daarmee wordt internationale aandacht getrokken. In het voorjaar van 2023 wordt de definitieve beslissing verwacht van het UNESCO hoofdkantoor in Parijs of het UNESCO Geopark keurmerk wel of niet behaald is.

Heb je een idee om dit Geopark mee vorm te geven?

Mail : info@schelledelta.eu

STEUN ONS PROJECT

NESTKAST

Het lokaal Bestuur van Temse en Natuurpunt Waasland-Kern Scousele willen leerlingen, bewoners van woonzorgcentra en Natuurpunters samen laten knutselen en de natuur ontdekken.

Daarom verzamelen we geld om hout en kleine camera's aan te kopen. De technische dienst van de gemeente maakt bouwpakketten voor nestkasten. Leerlingen van het 5de leerjaar, uit alle scholen van Temse, timmeren die onder begeleiding van vrijwilligers van Natuurpunt in elkaar.

Elke deelnemende school en WZC krijgt ook een **nestkast met camera**. Zo kunnen ze het ontluikende leven volgen op een scherm in de klas of in de kantine.

Wil je meewerken? Contacteer 0473 72 66 15 of scousele@natuurpuntwaasland.be

Vanaf 40€ is je gift fiscaal aftrekbaar.

#een Hart voor Waas, één van de regio's binnen Streekfonds Oost-Vlaanderen, verdubbelt het opgehaalde bedrag.

Ons streefdoel = 2660 euro.

Steun ons tussen 15 april en 9 juni via acties.streekfondsoostvlaanderen.be/project/29735

Hartelijk dank!

Natuurpunt Waasland – Scousele

ONS STREVEN 40 JAAR

2 e BEDRIJF

DE KLEIPUTTEN IN DE HOFSTRAAT

Na de gewonnen strijd van 1981 om het behoud van voetweg 25, vereeuwigd in het boek **“De bank aan het veer”** van Karel Heirbaut, stuitte ‘Ons Streven’ al snel op het volgende milieuprobleem. De intercommunale Land van Waas had haar oog laten vallen op de **kleiputten in de Hofstraat**. De Kleiputten, een restant van de kleiwinning voor de nieuwe steenbakkerij van Tielrode. Eigenaar: De Antwerpse Machinesteenbakkerij Tielrode (AMT) opgericht in 1929.

AKTIEDAG

ZONDAAG 16 MAART 1988

Geen Stortplaats te Tielrode!

- 10 uur - AUTOKARAVAAN - samenkomst Appelsvoorde

14.30 uur - VOLKSVERGADERING Sporthal Tielrode

De politieke partijen komen hun standpunt toelichten.

Na de Volksvergadering korte OPTOCHT naar de kleiputten

De bevolking van Tielrode beslist over haar eigen lot.

- U bent massaal aanwezig == Geen stort te Tielrode

- U bent matig of niet aanwezig == Stort te Tielrode

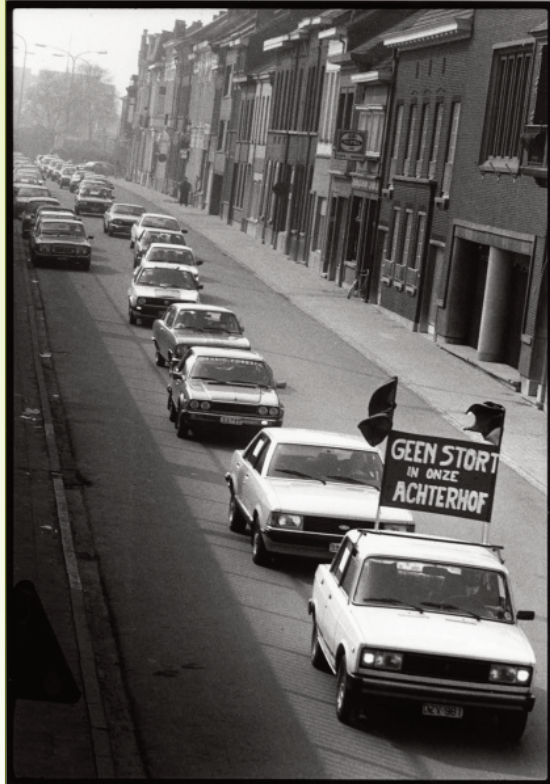
DUS U BESLIST !!!

Tot ergernis van de plaatselijke bevolking was het niet de bedoeling om de prachtige natuur verder te ontwikkelen, maar om de putten te vullen met afval.

‘Ons Streven’ nam meteen het voortouw van een actie die gedragen werd door de ganse Tielroodse bevolking.

De meest merkwaardige acties waren:

Een immense autokaravaan die de beleidsverantwoordelijken in Temse wakker maakten; Alsook de zeer geslaagde volksvergadering in de kelder van de sporthal van Tielrode. De actie van ‘Ons Streven’ had gehoor gekregen in het hele Waasland waardoor alle bekende Wase politici, niet alleen aanwezig waren tijdens deze vergadering, maar ook het woord wensten te voeren. De een al wat duidelijker dan de andere.

De autokaravaan rijdt door Temse

Deze Tielroodse opstand heeft ons dorp behoord voor de inplanting van **‘Het stort van het Waasland’**.

Moet hierbij zeker vermeld worden dat de aankoop, in 1992, van deze kleiputten door de provincie Oost-Vlaanderen **met veel dankbaarheid** werd begroet.

1993: Hinderlijke uitstoot van steenbakkerij roept protest op.

“Ons Streven” bekommert zich samen met de lokale bevolking over de hinderlijke uitstoot van de schouw van de Steenbakkerij AMT in Tielrode. Onder druk van “Ons Streven” werd een commissie opgericht wat resulteerde in het aanpassen van het bakprocédé om de zwaveluitstoot te reduceren.

Na deze acties beseftte ‘Ons Streven’ dat zij **meer** moest zijn **dan een loutere actiegroep**. Dat werd op twee vlakken waar gemaakt. Enerzijds werd ‘Ons Streven’ een VZW (kreeg rechtspersoonlijkheid) en anderzijds werden meer en meer natuureducatieve activiteiten op het getouw gezet.

Desalniettemin werd in 2014 een nieuwe aanval gelanceerd.

Tielrode ziet zwarte sneeuw

Steenbakkerij veroorzaakt milieuhinder in omgeving

Sinds zowat 20 jaar klagen de Tielrodenaren over zwarte sneeuw, reukhinder en prikkelende rook die van de Antwerpse Machinesteenbakkerij (AMT) afkomstig zou zijn. Ondanks de talrijke klachten en onderzoeken staat men nog geen stap dichterbij een oplossing. De plaatselijke milieuvereniging vzw Ons Streven organiseert daarom een hoorzitting op maandag 16 oktober om 19.30 u in 't Veer aan de Sint-Jozefstraat.

Tielrode

Tijdens de informatievergadering wil de leefmilieuwerkgroep van twee huistarts vernemen of er een oorzakelijk verband bestaat tussen de hinderlijke uitwasemingen en bepaalde ziekteverschijnselen die frequenter zouden voorkomen in de onmiddellijke omgeving van de schoor. Naast de twee huistartsen uit Tielrode wordt het panel gevormd door milieuschepers Paula Janssen, haar milieufunctionaris Franky Eeckelert en burgerlijk ingenieur scheikunde Luc Vermeulen. Van hen wordt verwacht dat ze bij de juiste instanties zouden aandringen om hun verantwoordelijkheid te nemen.

Want de klachten van de buurbewoners zijn niet gering. Ze klagen over hoofdpijn en keelpijn, prikkeling in de neus, tranende ogen en ademhalingsproblemen. Bij windstil weer zien de burens zich ook verplicht hun ramen te sluiten en hun kinderen binnen te houden.
*Vooral tijdens het weekend

is er geurhinder die op gas en verbrande plastic lijkt. In de onmiddellijke omgeving sterfen bloemen en planten af en in de tuintjes vindt men vaak roetneerslag," klinkt het.

Tot nu beschikt niemand over enig cijfermateriaal dat de klachten kan bevestigen of weerleggen. Wel heeft het gemeentebestuur, na herhaalde klachten, er bij meerdere instanties op aangedrongen een studie te maken. Dat verzoek bleef niet zonder resultaat, al zijn de antwoorden van sommige instanties weinig hoopgevend.

Zo zijn volgens de Oost-vlaamse milieu-inspectie de inwoners van de wijk Appelvoorde, Gentstraat, Guido Gezellelaan en ruime omgeving het slachtoffer van een weinig doorzichtige ruimtelijke ordening. Bovendien, zo zegt de milieu-inspectie, valt de problematiek onder de bevoegdheid van het Bestuur van Natuurlijke Rijksdommen en Energie van de Vlaamse Gemeenschap. Dat heeft laten

De rook uit de schoor van de Antwerpse Machinesteenbakkerij zorgt voor heel wat ongenoeien bij de burens van de Antwerpse Steenweg.

↳ Foto: Stefaan Van Hul

weten dat het studiebureau Becova van de Rijksuniversiteit Gent in opdracht van minister-president Van den Brande een algemene studie maakt over de invloed van onder andere grondstof en de toelagstoffen op de emissie van de rookgas-

sen. De resultaten ervan en vooral de concrete oplossingen laten nog op zich wachten. Ook de metingen die het bestuur zou doen, zijn tot nu toe nog niet gebeurd.
De milieugroep Ons Streven stelt nu haar laatste

hoop op de inwerkingtreding van Vlarec II. De Antwerpse Machinesteenbakkerij Tielrode zou dan een nieuwe exploitatievergunning moeten vragen. Wellicht zullen de voorwaarden dan een stuk strenger zijn.

AMT zelf onderstreept meermalen dat zij nooit op enige onregelmatigheid werd betrap. De jongste jaren werd zelfs zwaar geïnvesteerd in de overschakeling op milieuvriendelijk aardgas.
De steenbakkerij zegt ook

niet ongevoelig te zijn voor de grieven van de burens, maar wil toch liever niet deelnemen aan de hoorzitting omdat die 'dikwijls uitdraait op polemieken allerhande. Wel nodigt de directie de panelleden uit voor een bezoek aan het bedrijf.

“Na zoveel jaren hangt er weer een dreiging boven Tielrode”

Van Loo Projects uit Herselt heeft immers een aanvraag ingediend om de kleigroeves tussen de Hofstraat en Hogenakkerstraat op te vullen. Het openbaar onderzoek is gestart op 10 november en loopt tot 10 december 2014. Op woensdag 26 november 2014 wordt om 19.30 uur in het gemeentehuis op de Markt van Temse, een informatiezitting gehouden. Alle aanwezigen zullen de gelegenheid krijgen om vragen te stellen en bezorgdheden te uiten.”

Het manifest van 'Ons Streven', opgevoerd tijdens deze periode, brengt dit verhaal zeer duidelijk onder de titel.

“Moet er nog “zand” zijn?”

Nieuwe dreiging boven Tielrode.

Aanvraag voor vullen van de kleigroeves tussen Hofstraat en Hogenakkerstraat

= 1000000 kubieke meter grond

= 60000 vrachtwagens

= Gedurende tien jaar

= Elk kwartier een vrachtwagen

= Heen en terug voor Tielrode

= Een stukje ongerepte natuur verdwijnt

= 10 jaar overlast voor inwoners van Tielrode

= Kom op voor ons dorp, zeg duidelijk

“NEEN!”

tegen Van Loo projects!!!

Beste buur,

We hebben jarenlang in de miserie gedeeld van de steenbakkerij AMT in de Gentstraat te Tielrode. Was het niet door stinkende rook van zware fuel, dan was het wel door de verstikkende geur van zwaveldioxide uit de schouw, de vervuiling rond de steenbakkerij, de dreiging van een stortplaats van huishoudelijk afval in de kleiputten tussen de Hofstraat en de Kerkstraat, door de verkaveling van het berkenbosje en de verlegging van de Kaaiwegel, de wateroverlast door de Vlierbeek of door het zware verkeer op de Legen Heirweg en de Gentstraat. Wellicht heb je na de stopzetting van de steenbakkerij opgelucht adem gehaald.

Wellicht heb je mee gevierd toen de stortdreiging verdween en geniet je van de rust en de natuur van het provinciaal domein Roomacker.

Laat deze kans zeker niet liggen om duidelijk "neen" te zeggen tegen deze plannen.

Hang deze affiche voor het raam en maak zo zichtbaar dat wij deze nieuwe aanslag op ons dorp niet dulden.

Dien een bezwaar in tegen deze aanvraag, Teken de petitie en dien deze zo snel mogelijk in bij het gemeentebestuur, AC De Zaat, Frans Boelplein1, te Temse.

Van Loo Projects is een gigant met meer dan 25 kranen en bulldozers en is niet alleen gespecialiseerd in grondwerken, maar voert ook afbraakwerken, saneringswerken en wegenwerken uit.

We moeten er dus geen tekening bij maken dat de kleiputten voor deze firma zeer interessant zijn.

De komende 10 jaar zal deze firma niet minder dan 905.000 kubieke meter grond aanvoeren om de kleiputten op te vullen, een heuvel aan te leggen en de steenbakkerij op te hogen. Daarvoor zullen er ruim 60.000 vrachtwagens nodig zijn. Bovendien wil AMT in de Hofstraat een bedrijfsgebouw van 4 bouwlagen bouwen en er een boomkwekerij uitbaten.

Genoeg is genoeg!

Voor Tielrode hoeft er geen zand meer te zijn.

We wensen

**een behoud van de bestaande kleiputten
en een uitbreiding van het
provinciaal domein Roomacker.**

Geen stort in ons dorp!

**Kom op voor ons dorp,
zeg duidelijk "Neen!" tegen Van Loo Projects.**

Laat Tielrode Tielrode blijven !

Tot zover het tweede deel van het verslag uit het verleden.

**WANDELING
SCHANSEN
HAAGDAM
TEMSE**

Wees voorzichtig als je van P naar 1 wandelt!

Parkeren langs de weg

Drukke weg

Start/einde S1
Heirstraat tegenover nr 35, Bazel

Korte landmolenstraat

26

27

Schans Landmolen

2

HAAGDAM

Blindstraat Temse

25

Landmolenstraat

24

HAAGDAM

Heirstraat Bazel

3

Bramensdam

**Wandeling
Schansen
Haagdham**

Blindstraat Temse

Landmolenstraat

23

22

WANDELING SCHANSEN HAAGDAM TEMSE

VERTREK PUNT (1)

Met de fiets : punt (1)

Voor wie met auto komt : parkeren kan in de Haagdam, het straatje ten zuiden van het viaduct van oprit Haasdonk en dan te voet (300 meter) naar punt (1) gaan. (let op, de Heirstraat is druk en redelijk smal !!).

Het is wellicht veiliger je wandeling te starten op punt (27) en dan naar (2) te gaan. Daar even richting (1) te stappen en terug te keren. Je hebt dan een mooi zicht op de schans Landmolen.

Kom je met De Lijn: afstappen aan halte Blauwhofstraat (Kapelstraat 215). Starten in punt (13). De Blauwhofstraat ingaan richting (14), om verder de wandellus te vervolgen.

Deze uitgerekte luswandeling in Temse/Bazel kronkelt omheen een rechte lijn van Fort Haasdonk naar Fort Steendorp. Op de kaart is het **vertrekpunt (1)** gelegen in een dreef aan de Heirstraat tegenover het huis met huisnummer 35 ongeveer een 200 m voorbij de viaduct van de oprit Haasdonk/ Bazel. Maar je kan in principe overal beginnen, waar dat voor jou best past.

START : Bij (1) ga je in de dreef (rechtover Heirstraat 35). Op het einde van die dreef zie je rechts de 'Schans Landmolen', net daar voorbij neem je de dreef naar links (2). Deze voetweg steeds recht door volgen. Kruis de Bramensdam (3) en blijf volgen, een dreef (4) oversteken, en blijven volgen. Hier zie je aan je linkerzijde de 'Schans Lauwershoek'. Zet je wandeling verder door de smalle weg die op het einde naar rechts afbuigt. Ga dan ongeveer 100 m naar links in de Bolderikstraat (5), voorbij de grote kapel sla je rechts de voetweg 69 (naar polder fort) in (6). Wandel verder tot de Kapelstraat (7) en steek die over om dan voetweg 69 verder te zetten. Dan kom je aan de Negenogstraat (8), sla links af en ongeveer 200 m verder voorbij nr 20 sla je rechts af in een steenslagweg. Volg de weg tot aan de slagboom en ga daar door het poortje links. Je bent nu op domein 'Fort van Steendorp'. Aan de eerste T, bij de kastanjeomheining ga je links. Loop nu zo dicht mogelijk rond het Fort. Laat alle wegjes naar links lig-

gen en ga niet naar rechts als de weg naar beneden loopt. Voorbij het Fort (10) loop je verder naar links (en laat je rechts liggen). Je komt terug in de Negenogstraat (11), eventjes naar rechts tot de Kapelstraat (12). Wandel ongeveer 100 meter naar rechts in de drukke Kapelstraat, steek die over en ga in de eerste straat op je linkerkant, de Blauwhofstraat (13). Als je aan een aarden weg komt ga dan rechtdoor in de weg 13 (naar Kraak Bazel) (14), zet de weg verder naar rechts (15), neem de eerste dreef links (16) en volg de 'Groene Halte wandeling', dan verder naar links (17), ga na een 100 m naar rechts (18). Wat verder zie je paaltje 107 van de Groene Halte wandeling (19), ga daar naar links. Dan kom je terug aan punt (4), verder doorlopen tot de Schauselhoekstraat (20), neem deze naar rechts tot de splitsing (21) van de weg, ga hier naar rechts in de Lauwershoekstraat. De eerste voetweg die je tegenkomt na ongeveer 500 meter op je rechterkant (22) wandel je in tot een T (23), waar je dan naar links gaat. Hier ben je terug op de heenweg. Dwars opnieuw de Bramensdam (3) en wandel dan tot de eerste dreef links (24), sla hier in. Stap tot de Landmolenstraat (25) en ga naar rechts tot de Korte Landmolenstraat (26), ga hier naar rechts tot de voetweg op je rechterkant (27). Stap in deze voetweg tot de eerste dreef links (2) die je inslaat en tot het einde uitgaat. Hier ben je dan terug aan de start (1) en dus ook het einde van de wandeling.

Varianten (kortere versies)

Halfweg : van (6) naar (14)

2de helft van (19) via (4) naar (23)

Op het eind : van (24) via (2) naar Eindpunt (1)

Een 'printbare' beschrijving, gpx-bestanden en ook meer wandelingen op :

hetgroenewaasland.be/wandelingen.

vragen en reacties : groene.waasland@gmail.com

De Schans van Landmolen [2]

De Schans van Lauwershoek [4]

De Schans van Landmolen werd samen met de Schans van Lauwershoek gebouwd in 1909-1912 tussen het Fort van Steendorp en het Fort van Haasdonk. Vandaag is het domein privébezit en is het dus niet toegankelijk. Meer dan 100 jaar na de bouw is de Schans van Lauwershoek nog steeds intact. Het domein wordt alleen gebruikt voor de zendmast die er staat en is toegankelijk. Het gebouw zelf is afgeschermd met prikkeldraad.

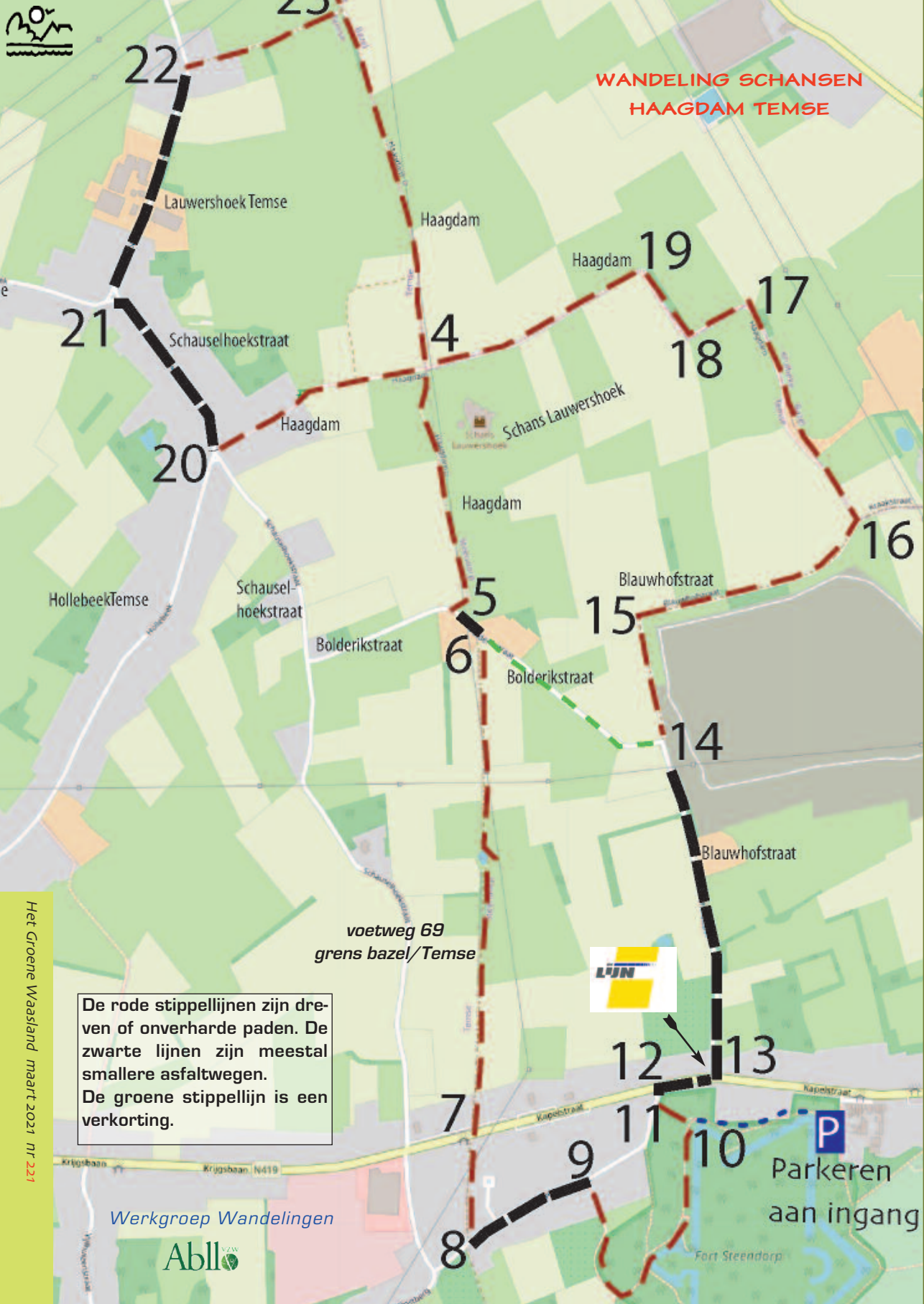
Onderaan: zicht op het fort van Steendorp, ooit gebouwd in baksteen !

Fort van Steendorp [9 - 10]

WANDELING SCHANSEN HAAGDAM TEMSE

De rode stippellijnen zijn dreven of onverharde paden. De zwarte lijnen zijn meestal smallere asfaltwegen. De groene stippellijn is een verkorting.

voetweg 69
grens bazel/Temse

P
Parkeren
aan ingang

Wergroep Wandelingen

Haagdamb - voetweg 69 - grens Bazel/Temse (4)

ander zicht op schans Lauwershoek

Blauwhofstraat van [15] naar [16]

ZOMERZOEKTOCHT 'LAAT JE VERVOEREN'

Van mei tot september 2021

Naar aanleiding van het internationaal jaar van het spoor, **het intergemeentelijk project rond de spoorlijn Mechelen-Terneuzen** en de Open Monumentendag in september die ook in het thema van 'spoor' kadert, laten we ons dit jaar vervoeren door tijd en ruimte. **Dit jaar vormt TTBB (Trein, Tram, Bus en Boot)** de rode draad van onze zomerse zoektocht. Maak kennis met de boeiende geschiedenis van het transport in onze gemeente. Spoor relicten van de trein- en tramlijnen op. Ontdek hoe onze voorouders langs kasseibaan, ijzeren weg of waterloop, op hun bestemming raakten. Droom zalig weg, maar verlies de antwoorden op onze zoektochtvragen niet uit het oog.

Onze traditionele speurtocht start klokvast op 1 mei en brengt je langs tal van mooie opstapplaatsen doorheen een prachtige zomer. We verwachten jouw antwoordformulier **vòòr maandag 4 oktober** op de eindbestemming.

Op vrijdag 29 oktober volgt de prijsuitreiking in onze terminus: het 'Gildenhuis' in Tielrode. Je hoeft geen machinist, conducteur, kaartjesknipper, chauffeur, Wattman of kapitein te zijn. Iedereen kan deze zoektocht aan. De vervoersbewijzen voor deze speurreis zijn trouwens gratis. Aarzel niet en haal jouw brochure vanaf 1 mei:

- bij **milieuwergroep Ons Streven** vzw, p/a Gert Hooftman, Bettehemstraat 40 te Tielrode (tel. 0495 99 12 49), gert.hooftman@hotmail.be

- in het **Toeristisch Infokantoor**, Markt 1, Temse

Of download deze van de website van de gemeente Temse www.temse.be of www.onsstreven.be

Op vrijdag 29 oktober is er de prijsuitreiking van de zomerzoektocht.

Ons Streven

DRIE FILMPJES IN DE KIJKER

Bond Beter Leefmilieu (BBL) klaagt de dubbelzinnige houding aan van de Vlaamse Regering (zie p 21) en heeft hierover een grappig filmpje gemaakt.

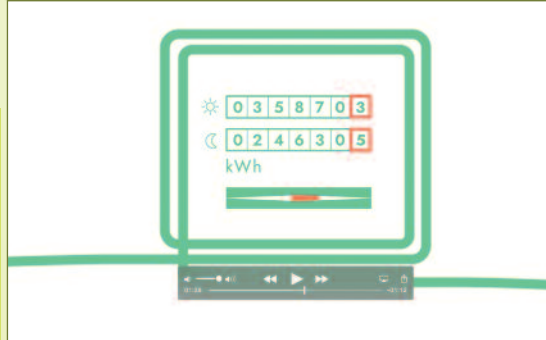
Deze filmpjes zijn allemaal te bekijken via :

hetgroenewaasland.be/film

[1 en 2 ook op hetgroenewaasland.be/azn]

Om te komen tot een klimaatneutrale samenleving, moeten we enerzijds optimaal overschakelen op hernieuwbare energiebronnen maar ook optimaal besparen op ons energieverbruik.

ABLLOvzw heeft daarom een handige energiewijzer ontwikkeld met tal van tips.

1

De Vlaamse Regering presenteert

Waarom ABLLO vzw niet akkoord gaat met de verhuizing van AZ Nikolaas, weg uit de binnenstad.

2

12

14

BOND BETER LEEFMILIEU (BBL) KLAAGT DUBBELZINNIGE HOUDING AAN N.A.V. VERHUIZING AZ NIKOLAAS

Het stadsbestuur van Sint-Niklaas wil het stedelijk ziekenhuis AZ Nikolaas, nu gelegen in het centrum van de stad, verhuizen naar een 'autolocatie' in de buurt van de E17. Daarvoor moet 18 hectare landbouwgebied op de schop. Bovendien is de nieuwe snelweglocatie niet of nauwelijks bereikbaar met de trein, de bus of de fiets. **Het hele project staat haaks op de principes van de bouwshift van de Vlaamse regering, en toch kreeg het project steun van -jawel- diezelfde Vlaamse regering.**

De nieuwe zone is bovendien gelegen buiten het afgebakende stedelijk gebied. Ter herinnering: die afbakening kwam er net om **stedelijke functies in de steden te houden** en zo een verdere suburbanisatie en verrommeling van de open ruimte tegen te gaan.

Raar maar waar: de Vlaamse regering gaf toestemming aan de stad Sint-Niklaas om de grens van het stedelijk gebied te verleggen. Zo laat Vlaanderen haar eigen doelstellingen voor een bouwshift los.

Gevaarlijk precedent

Met het **Beleidsplan Ruimte Vlaanderen** wil de Vlaamse overheid tot een bouwshift komen: **niet meer bouwen in open ruimte, wel verdichten in de bestaande stadswijken.** Door nu toestemming te geven om de grens van het stedelijk gebied te verleggen, doet de Vlaamse regering net het omgekeerde. Opvallend is dat in de beslissing van de

Vlaamse regering om de grens van het stedelijk gebied aan te passen, **niet** verwezen wordt naar het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Dat is volgens het regeerakkoord nochtans het **uitgangspunt van deze regering** als het over ruimtelijke ordening gaat.

Levendige binnenstad?

De nieuwe, autogerichte locatie is voor bezoekers niet meer per trein bereikbaar, en ook voor de fietser, de voetganger en de busgebruiker wordt de situatie dramatisch.

Het is ook een nieuwe aanslag op de handel in de binnenstad. Een ziekenhuis wordt niet alleen gebruikt door een aantal personeelsleden en patiënten, het lokt ook elke dag een veelvoud van dat aantal aan bezoekers (toch in normale tijden zonder Corona). Zij komen door de binnenstad, kopen een boekje, drinken een koffie en kopen nog een cadeautje in de winkelstraat. Dit dreigt de binnenstad verder te ondergraven.

Het is niet de eerste keer dat een belangrijke stedelijke functie de stad verlaat: eerder was er het Waaslandshopping center nabij de E17. Sindsdien is er grote leegstand in de stadskern, Sint-Niklaas heeft zelfs de bedenkelijke eer om in het centrum de grootste winkelleegstand van Vlaanderen te noteren.

Ruimtelijke keuzes die mobiliteit op kosten jagen

Om het nieuwe ziekenhuis toch bereikbaar te maken met het openbaar vervoer, zullen **extra buslijnen** moeten ingelegd worden, wat **meerkosten** met zich brengt die geraamd worden op 1 miljoen per jaar. Met een andere ruimtelijke keuze, hadden die kosten vermeden kunnen worden. Nu al is er te weinig geld voor de vervoersregio's, naar alle waarschijnlijkheid zullen **deze nieuwe verbindingen dus ten koste gaan van andere busverbindingen in de vervoerregio.**

Bond Beter Leefmilieu onderzoekt de zaak juridisch en steunt het voorstel van milieuvriendelijke ABLLO om het ziekenhuis in het hart van de stad behouden. Iets waar volgens ABLLO en studenten architectuur van St-Lucas best wel wat mogelijkheden voor zijn.

Erik Grietens - BBL - 11 feb 2021

creatief werk van studenten architectuur op
www.hetgroenewaasland.be/AZN

SINT-NIKLAAS, STAND VAN ZAKEN

LOBBENSTAD

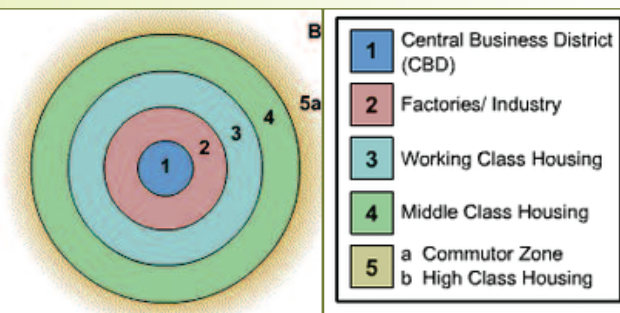
In haar Beleidsprogramma 2019 – 2024 kondigde het stadsbestuur van Sint-Niklaas aan, het 'Lobbenstadmodel te verankeren en afdwingbaar maken'. Zie punt 11 in dit beleidsprogramma.

Wij vragen ons af hoever het staat met deze erg ambitieuze doelstellingen van 'verankeren en afdwingbaar maken'. Tegen het einde van dit jaar zit het stadsbestuur van Sint-Niklaas halfweg haar termijn. De tijd dringt dus.

Wat is het lobbenstadmodel?

Het lobbenstadmodel is ontwikkeld als reactie op de **concentrische groei van steden**, die als verstikkend werd ervaren.

Concentrisch betekent dat het gaat om verschillende cirkels met eenzelfde middelpunt.

Model van een concentrische stad volgens Burgess

Hieronder een beeld van het tuinstadmodel

*De ideale structuur voor een leefbare stad gelijkt op een blad met **grote lobben**. De 'tuinstad', de 'concentrische stad' en de 'bandstad' zijn 'concepten' met vooral **ecologische nadelen**.*

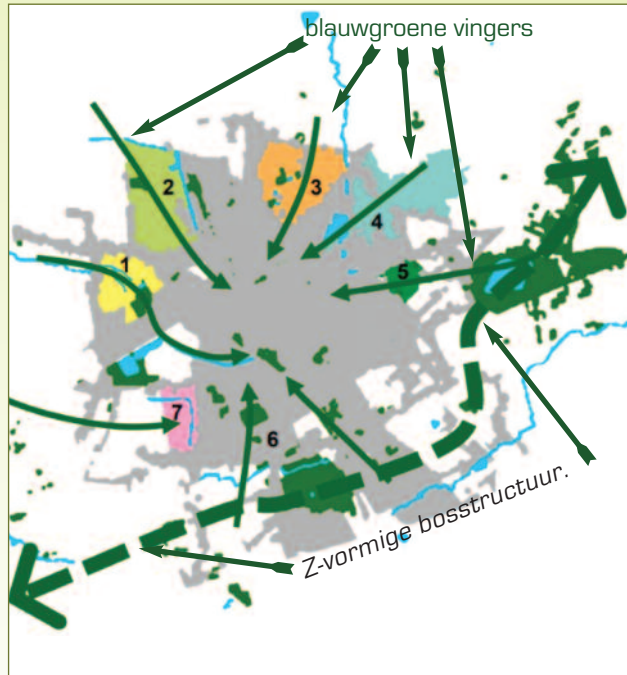
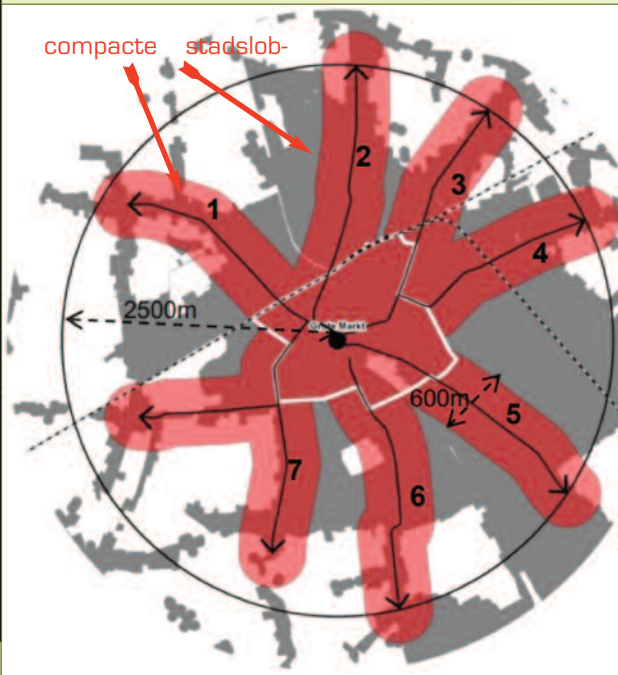
In de **lobbenstad** wordt de stadskern uitgebreid volgens een radiale structuur van **compacte stadslobben** met daartussen een netwerk van blauwgroene vingers die de natuur tot in het hart van de stad brengen.

Ze zijn ook aantrekkelijk om recreatieve functies en voet- en fietspaden in onder te brengen en vangen het overtollig hemelwater op.

De blauwgroene vingers hebben ook een **gunstige invloed op het stadsklimaat**. Ze zorgen voor verkoeling en ventilatie. In de lobbenstad zijn de stedelijke lobben niet langer dan 2500m op 600m breedte.

Zo ben je op maximum een kwartier fietsen in het stadscentrum en ligt het groen op loopafstand. Tevens zijn netten van stadsverwarming, openbaar vervoer, riolering, ... gemakkelijker en goedkoper aan te leggen aangezien ze gebundeld kunnen worden.

Elke stedelijk lob wordt gedragen door het openbaar vervoer en fietslanen. Elke blauwgroene vinger wordt gedragen door water(partijen).

Links: Zeven stadslobben waarin het beleid van verdichting, mobiliteit in combinatie met (rechts) zeven penetrerende groen-blauwe assen. De dikke groene pijl verwijst naar de Z-vormige bosstructuur.

Wat is de stand van zaken met de lobbenstad?

Hierbij stellen we een aantal heel concrete vragen eigen aan de ruimtelijke planning. Dit vanuit logische stappen in dit vakgebied, met name: **1** inzicht, **2** visie, **3** concept, **4** instrumenten en **5** kansen.

1 – INZICHT Ruimte en kwaliteit van de ruimte zijn een schaars goed. Willen we die schaarse ruimte vrijwaren en de ruimtelijke kwaliteiten realiseren, dan is in de eerste plaats inzicht in de ruimte en de ruimtelijke veranderingen nodig. Denk bijvoorbeeld aan de groei van de bevolking. Van 2017 tot 2035 worden bijna **9.000** bijkomende inwoners verwacht in Sint-Niklaas. Naar ruimtegebruik toe gaat het om ruim **3.600** bijkomende woongelegenheden, of zowat heel Sinaai.

Bron: statistiek Vlaanderen, Vlaamse gemeentelijke demografische vooruitzichten 2018 - 2035. Voor Sint-Niklaas.

Essentieel in alle literatuur over de lobbenstad is dat al de belangrijke publieke functies (bibliotheek, schouwburg, zwembad, cultuurcentrum, sporthal, ziekenhuis,) **centraal** in een lobbenstad aanwezig zijn.

Alleen zo zijn deze vanuit elke stedelijke lob snel en gemakkelijk te bereiken met de fiets en met openbaar vervoer.

Verhuis je deze functies naar buiten, dan liggen ze voor een groot deel van de stedelingen te ver weg, en neemt men er de auto naar toe.

Ga naar de website www.sint-niklaas.be en zoek daar 'lobbenstad', dan kan je het onderzoeksrapport (maart 2014) raadplegen. Vandaag, zeven jaar later, stelt zich de vraag naar de stand van realisatie.

1 januari	Sint-Niklaas												
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2030	2035
Aantal inwoners	76.028	76.677	77.316	77.969	78.612	79.211	79.788	80.332	80.866	81.370	81.847	83.170	84.985
Groei (2017=100)	100,0	100,9	101,7	102,6	103,4	104,2	104,9	105,7	106,4	107,0	107,7	109,4	111,8

uit onderzoeksrapport (maart 2014)

Vragen hierbij:

- Heeft het bestuur een voldoende goed zicht op alle - toenemende - ruimtevragen?
- Hoe verzoen je die met de enorme ruimtevraag om de lobbenstad te realiseren, zeg maar, om duurzame en klimaatneutrale ruimte te schep-
pen?

Klimaatneutraal worden vanuit het principe : **denk globaal, handel lokaal.**

De invulling ervan kan als volgt aangepakt worden: gefaseerd in kleine stappen en passend op alle schaalniveaus tegelijk.

-- **Macro**, de lobbenstad als concept op **grotere schaal** van de stadskern en omgeving. Zie het onderzoeksrapport (maart 2014) van de stad.

-- **Meso**, de stadswal als blauw-groen streefbeeld die de stadskern 'omarmt'; zie hierboven.

-- **Micro**, bijvoorbeeld de **Spoorweglaan**, als weg met vier rijstroken. Deze kan voor de helft omgevormd worden tot woonerf aan de woningen zijde. Zie rechts en hieronder.

2 - VISIE De stad verder ontwikkelen én tegelijk vergroenen, dat is de grote uitdaging. In punt 11, 2e van genoemd beleidsprogramma schetst de stad volgende visie: De visie op stad en buitengebied houdt rekening met de ligging, draagkracht van de omgeving en de noden van de buurt. Ze wordt verankerd in een Beleidsplan Ruimte Sint-Niklaas (BR), ter vervanging van het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan (GRS). Hopelijk nog voor

Visie: klimaatneutrale stad, beleefbare ruimte, betonstop in publiek domein

Concept: Spoorweglaan wordt woonerf aan woningzijde

2025, want pas dan kan je spreken van een 'verankeren en afdwingbaar maken' van een vernieuwend ruimtelijk beleid.

- Wat is de stand van zaken van de opmaak van dit BR?
- Wanneer wordt de vervanging van het GRS voorzien?

3 – CONCEPT Sedert omstreeks 1850, heeft men ruimtelijke visies vertaald in ruimtelijke concepten (zie: 06 AZN Parklaanalternatief [hetgroenewaasland.be]). In recente, heel concrete planningsvraagstukken is er nog bitter weinig van dat nieuwe ruimtelijk concept te merken dat met de lobbenstad wordt nagestreefd. Denk maar aan de verhuizing van AZ Nikolaas, het ontwerp van de Mercatorknoop. En of waar en hoe voorzien we de naar schatting 3.600 bijkomende woongelegenheden.

- Hoe ziet het bestuur het globaal ruimtelijk concept van de lobbenstad en hoe ziet ze dat [gefaiseerd] toegepast in de praktijk?

4 – INSTRUMENTEN Nu de betonstop, sinds kort de bouwshift, weerom afgezwakt lijkt te zijn door onbetaalbare rekeningen voor de gemeenten met planschaderegelingen, lijkt de klimaatneutrale inrichting van de leefomgeving nog ver weg. Daar is geen budget voor.

- Welke instrumenten denkt het bestuur te gaan inzetten om het tij te kunnen keren, om de beoefde beleidsdoelstellingen inzake duurzaamheid daadwerkelijk te halen...?

5 – KANSEN Er zijn veel vragen die nog onvoldoende beantwoord werden, wil er sprake van zijn om tegen 2025 de daad bij het woord te voegen. Wij vrezen dat deze heel bondig geschetste stappen in de ruimtelijke planning nog verre van voldoende invulling kregen, wil er sprake zijn van de lobbenstad verankeren en afdwingbaar maken. Met de hulp van kansenkaarten kan een noodzakelijk creatief proces in gang gezet worden.

- Heeft het bestuur eraan gedacht om 'kansenkaarten' op te [laten] maken?

Inzake kansen voor realisatie van de lobbenstad, stellen we in volgend nummer -heel summier- een kansenkaart voor van Puyenbeke en de omgeving.

Gewestplan - Ruimtelijk Structuurplan - Beleidsplan Ruimte - Lobbenstad

Er is één zekerheid over de ruimte: het is een schaars goed. Dat zet ons samenleven onder druk. Nochtans wordt er al veel jaren aan de ruimtelijke orde gewerkt, zonder dat die orde helemaal gerealiseerd wordt. Dus is er nog één zekerheid over de ruimtelijke plannen: ze worden nooit gerealiseerd zoals ze zijn uitgetekend. Wie gelooft er nog in, dat de lobbenstad gerealiseerd zal worden, gelet op volgende inzichten in ruimtelijke plannen?

– **Het Gewestplan (1978)** is een bestemmingsplan, dat tot op perceelsniveau de rol aangeeft van de ieder perceel. Inmiddels is dit verouderde plan al ferm uitgehold: vooral landbouw en 's lands natuurschoon verdwijnen elke dag.

– **De Ruimtelijke Structuurplannen** op Vlaams, provinciaal en gemeentelijk en niveau (1996 - 2004) geven de relatie en de rol aan van nederzettingen (woonkernen, centrumgebieden, bedrijventerreinen), buitengebieden (landbouw, natuur) en lijninfrastructuren (wegen, spoorlijnen, pijpleidingen, bevaarbare waterlopen...). Maar van **ecologische netwerken** is er niet veel opgenomen in deze plannen.

– Met de opmaak van het **Beleidsplan Ruimte** wil men vanuit een strategische visie en beleidskaders naar acties toewerken om meer greep te krijgen op de ruimtevragen, de samenhang ertussen en het versterken en behouden van ruimtelijke kwaliteiten. Het Lobbenstadmodel kan als onderdeel van het Beleidsplan Ruimte gezien worden. Het is een strategische visie van een woonecologisch denken. Nu moeten de beleidskaders hiervoor ingevuld worden en vervolgens de acties, zoals verordeningen, masterplannen, RUPs, groenactieplan, mobiliteitsplan...

Wil men toch veel meer ruimtelijke kwaliteiten, strategische doelstellingen, of wat ook realiseren, dan zal er bij hoogdringendheid een tandje moeten bijgestoken worden in het omgevingsbeleid. Het stadsbestuur heeft nog goed drie jaar de tijd om het lobbenstadmodel te verankeren en afdwingbaar te maken.

Fred Van Remoortel

DEEL 2

BOUWMEESTER SCAN TEMSE: EEN BLAUWDruk VOOR HET WAASLAND?

In december 2017 lanceerden de Vlaamse Regering en de toenmalige Vlaamse Bouwmeester Leo Van Broeck een oproep aan gemeentebesturen om zich kandidaat te stellen voor een Bouwmeester Scan. De Bouwmeester Scan werd speciaal ontwikkeld voor gemeentebesturen die een adequaat ruimtelijk beleid willen uitstippelen voor een duurzaam en beter ruimtegebruik. Het gemeentebestuur Temse verdient alle lof voor de beslissing om in te tekenen op de Bouwmeester Scan.

De gemeente zou het trage wegnnet moeten bewaren en zelfs uitbreiden.

De eindstudie Bouwmeester Scan Temse bevat een schat aan informatie voor de gewenste ruimtelijke ontwikkeling voor het ganse Waasland.

... VERVOLG ...

Transitieagenda voor een duurzame ontwikkeling.

De Bouwmeester Scan stelt een **transitieagenda voor om deze ambities en actiepunten te verwezenlijken**. In de eerste plaats zijn er een aantal quick wins. Door bij nieuwe woonontwikkelingen een minimum aantal fietsparkeerplaatsen en een verplichting tot autodelen op te leggen, kan men de ruimte die gewone parkeerplaatsen innemen beperken. **De volgebouwde straten dienen dringend verlucht, vergroend en water doorlaatbaar gemaakt te worden, om het woonklimaat drastisch te verbeteren**. Door subsidies kan men voor de lokale producten een plaatselijke afzetmarkt creëren. De gemeente zou het **trage wegnnet** moeten bewaren en zelfs uitbreiden. In het trage wegnplan zou men moeten zorgen voor meer en beter toegankelijke verbindingen voor fietsers en voetgangers. Belangrijk is ook de aanleg van een fietsostrade naar Sint-Niklaas en naar Bornem. Het traject van Sint-Niklaas tot Eigenlo is al in voorbereiding. Bij het opstellen van een masterplan voor de TTS zone, zou men ook de **haalbaarheid van een warmtenet** kunnen onderzoeken. Het centrum van Temse is immers zo dicht bebouwd dat een warmtenet een interessante investering zou kunnen zijn.

Naast deze quick wins stelt de Bouwmeester Scan een aantal **strategische projecten** voor. **De stationsomgeving moet worden opgewaardeerd. Aan het station zou men gemakkelijk moeten kunnen overschakelen op andere vormen van vervoer**. Volgens het PRUP ligt de oostelijke vleugel in kleinstedelijk gebied, maar de bebouwingsdichtheid is er veel te laag. Men moet efficiënter gebruik maken van deze omgeving. Men pleit voor hoogbouw in de nabijheid van het station en het opdelen van de woningen in de Eupenlaan in kleinere woonentiteiten. Voor de Krijgsbaan en Sint-Jorisstraat kiest men dan weer voor het behoud van de huidige bebouwing en laat men geen verappartementisering toe. Ten westen van de tuinwijk heeft men het over grote woningen en gedimensio-

Het woongebied Roomacker gezien vanuit het gelijknamige provinciaal domein.

neerde straten en voortuinen. Gelet de overstromingsgevoeligheid pleit men daar voor het behoud van de percelen, maar het toelaten van een extra bouwlaag per woning. In het woonuitbreidingsgebied Oostbergwijk dat nog niet aangesneden is, kiest men voor densere (dichtere) bebouwing langs de randen in een grote centrale parkstructuur. Op termijn kunnen de eengezinswoningen in de buurt vervangen worden door een densere bebouwing.

Een **tweede strategisch project** is het verbinden van alle parkjes in het centrum van Temse door een groene gordel te creëren en het fiets- en wandelnetwerk te verknopen. Dit is nodig door het gebrek aan toegankelijk buurtgroen. In dit plan passen het opwaarderen van de Wilfordkaai, een publiekelijk en meer natuurlijk park langs de Scheldedijk op de Zaat en het optimaliseren van de parking aan AC De Zaat met een densere bebouwing, een ondergrondse parking en een publiekelijk park.

Het **derde strategische project** is het **niet bouwen van verkaveling Roomacker**. De Bouwmeester Scan neemt onomwonden alle gegronde bezwaren van het burgerinitiatief Roomacker over en pleit voor een volledige herziening van het RUP Tielrode. Er zijn immers nog meer dan voldoende ontwikkelingsmogelijkheden in het stedelijk gebied en de voorschriften van het RUP Tielrode zijn verouderd. De maatschappelijke kosten voor het verkavelen van de Roomacker zijn jaarlijks ruim tweehonderdvijftigduizend euro hoger dan voor een gelijkaardige ontwikkeling binnen het kleinstedelijk gebied. Op een periode van 50 jaar (de gemiddelde levensduur van een woning) bespaart men dus 11,5 miljoen euro door Roomacker niet te verkavelen.

In de dorpen op termijn het ruimtebeslag verkleinen.

De gemeente zou werk moeten maken van volgende programma's:

- Werk een **gediversifieerde verdichtingsstrategie** uit waarbij meer gebouwd wordt in de **stedelijke vlinder** en men in de dorpskernen een veel gematigder beleid voert en op termijn het ruimtebeslag zelfs verkleint. In het buitengebied dient men een nog veel **strenger vergunningsbeleid** te voeren. Men wil de kernfunctie van Temse centrum verhogen, de identiteit en de structuur van de dorpskernen versterken en de open ruimte maximaal beschermen.

- Zorg voor een **alternatieve invulling van de vele woonuitbreidingsgebieden (WUG's)**. Temse heeft enerzijds veel onbenutte ruimte in de stedelijke vlinder en een groot aantal woonuitbreidingsgebieden, maar anderzijds ontbreekt er een woonbehoefte en moet het centrum aantrekkelijk en leefbaar gehouden worden. Woonuitbreidingsgebieden die buiten het kleinstedelijk gebied liggen, moeten omgezet worden naar landbouw-, natuur- of bos-

Bewaar en versterk het bolle akker DNA

Het ontboste Klein-Broek tijdens de ontpolderingswerken van het Sigmaplans

zone. WUG's in het stedelijk gebied die nauwelijks aangesneden zijn en niet overstromingsgevoelig zijn, worden best ontwikkeld met een grote publieke open ruimte van minstens 40 meter breed en met dichtere bouwvolumes aan de rand. WUG's in kleinstedelijk gebied die overstromingsgevoelig zijn worden best bewaard voor later.

- Zet in op een beleidsmatig kader door een strenger vergunningenbeleid en door meer rekening te houden met het criterium **“goede ruimtelijke ordening”** uit artikel 4.3.1. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Met een goed beleidsplan kan men meer rechtszekerheid bieden.

- Bewaak en versterk het bolle akker DNA. De Bouwmeester Scan pleit niet alleen voor het behoud van de huidige percelen, maar ook voor het herstel van de houtkanten en bomenrijen langs de landbouwpercelen en van de oorspronkelijke bolle akkermorfologie waar deze verdwenen is.

Elversele gezien vanuit het sigmagebied Groot-Broek

In de Bouwmeester Scan zet men de lijnen uit voor een goed ruimtelijk beleid:

- Wanneer landbouwactiviteiten gestopt worden, zou men geen zonevreemde activiteiten in het landbouwgebied mogen toelaten.

- De gemeente moet omzichtig omgaan met het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden. Deze reservegebieden kunnen enkel aangesneden worden als er een woonbehoefte is die niet kan opgevangen worden in de bestaande woongebieden én als ze goed gelegen zijn. Nieuwe ontwikkelingen gebeuren prioritair in stedelijk gebied. Woonuitbreidingsgebieden in buitengebied worden best gevrijwaard.

Om de publieke slagkracht te verhogen zou de gemeente lasten kunnen opleggen aan verkavelaars **om de leefbaarheid van het centrumgebied te verhogen**. De gemeente kan bijvoorbeeld meer publieke groenzones voorzien in nieuwe ontwikkelingen en deze opnemen in een groen netwerk. Een systeem van financiële lasten kan de motor vormen van een goede stadsontwikkeling. De Bouwmeester Scan stelt voor dat Temse **toleranter** optreedt **tegenover nieuwe windmolens**. Er is volgens de scan minstens plaats voor vier windmolens op het grondgebied van Temse en als de gemeente zich soepeler zou instellen voor nog meer. De Bouwmeester Scan ziet veel heil in de oprichting van een **Gecoro voor het ganse Waasland** om een bovenlokaal ruimtelijk ordeningsbeleid te bevorderen. Volgens de Bouwmeester Scan zijn er verschillende mogelijkheden om gronden op ter-

mijn mobiel te maken. Door planologische ruil met onderlinge overeenkomst of herverkaveling met planologische ruil kan men dure planschade vermijden. Daarvoor moet de gemeente wel een **inventaris** hebben van de percelen die onbebouwd zijn of waarop leegstaande gebouwen staan.

De Bouwmeester Scan heeft tot slot nog enkele aanbevelingen voor de hogere overheid:

- Er moet veel beter en rechtstreeks openbaar vervoer komen tussen Temse en de grootste Antwerpen en Brussel door sneltrams of een **waterbus**.

- **Verknoop de buslijnen met de stationsomgeving zodat de mensen met de bus dicht bij het station kunnen geraken.**

- Creëer een wetgevend kader om overlegcommissies op lokaal niveau mogelijk te maken.

- Installeer een groen geluidsscherm aan de N16 ter hoogte van de Stationsstraat.

- Pas het grond- en pandendecreet zo aan dat met een gedifferentieerde belasting goed gelegen onbebouwde percelen of leegstaande gebouwen in een woonkern sneller geactiveerd worden dan slecht gelegen eigendommen in buitengebied

- Leg boscompensatie binnen de gemeentegrenzen op voor publieke instanties die projecten plannen met een significante impact op het bosbestand. Dit is in Temse zeker zo voor de ontpolderingen in het kader van het Sigmaplans. Boscompensatie zou kunnen gebeuren in de Groenpool Tielrode, woonuitbreidingsgebieden Veldwijk, Tuinwijk- Hollebeek, Oostbergwijk en Cauwerburg en de herbesteding van de steenbakkerij van Steendorp.

Reactie van het gemeentebestuur op de website van Temse

De Bouwmeester Scan bevat een aantal adviezen om Temse te laten ontwikkelen binnen de 'stedelijke vlinder' in een waardevol groenblauw landschap, met eigen accenten voor de twee vleugels en met de compacte dorpen Elversele, Tielrode en Steendorp als poorten naar de Scheldevallei. Buiten de 'stedelijke vlinder' ligt de uitdaging dan weer in het vrijwaren en versterken van de open ruimte. De Bouwmeester Scan zal nu verder dienen als inspiratie bij de opmaak van het **Beleidsplan Ruimte**, dat het Lokaal Bestuur nog in deze legislatuur

wenst te realiseren en dat de visie van het bestuur op het toekomstig ruimtegebruik in Temse moet vastleggen. Deze doorlichting resulteerde in een advies ter attentie van het lokaal bestuur met het oog op de ontwikkeling van een concrete agenda van projecten en beleidsmatige ingrepen. De nieuwe Vlaamse Bouwmeester Erik Wieërs, noemde deze Bouwmeester Scan **erg accuraat** en verklaarde verheugd te zijn **dat het Lokaal Bestuur de ambitie heeft om het roer om te gooien binnen de voorgestelde thematiek.**

Belangrijk voor het ganse Waasland

Door in te tekenen op de **Bouwmeester Scan** is het **gemeentebestuur van Temse een pionier in het Waasland**. De Bouwmeester Scan Temse is belangrijk voor de ganse streek. Het behoud en herstel van het typische Wase bolle akkerlandschap met houtkanten en bomen in de perceelranden, het vrijwaren van de open ruimte in het buitengebied, het stimuleren van andere vervoersmodi om het autogebruik te verminderen, de aandacht voor natuur en landschap, het versterken van de kleinstedelijke centra, het uitbouwen van een trage wegennet, de aandacht voor recreatieve ontwikkelingen, de dorpen niet gebruiken voor grootschalige woonontwikkelingen en het tegengaan van de verlinting, zijn aandachtspunten voor elke gemeente in het Land van Waas.

Link naar de subsite met Bouwmeester Scans : www.vlaamsbouwmeester.be/nl/subsite/bouwmeester-scan

Link naar de Bouwmeester Scan van Temse op de website van de gemeente:

www.temse.be/index.php/wonen-en-bouwen/dienst-ruimtelijke-ordening-en-huisvesting

<file:///Users/gc/Downloads/BWMscan%20TE MSE%20eindrapport%20OHR.pdf>

Alle links die in dit GW voorkomen, kan je sneller bereiken via

<https://hetgroenewaasland.be/klik>

ALLE ACTIVITEITEN ZIJN TOEGANKELIJK VOOR IEDEREEN!!

De kalender is ook te bekijken op
www.het.groenewaasland.be/kalender

Zaterdag 10 april**Natuurpunt Scousele**

Vogels observeren op Fort van Steendorp 06u - 09u
 Gegarandeerd met vocale ondersteuning van zangvogels. We maken een flinke wandeling waarbij we vogels observeren, hopelijk reeën te zien krijgen en de voorjaarsbloeiërs bewonderen. Stevige stapschoenen en verrekijker. Info + inschrijven:

Nine.vanhoyweghen@gmail.com 0473 72 66 15.
 Adres Natuurhuis Kapelstraat 170a Steendorp

Woensdag 14 april 2021**Natuurpunt Scousele** Plantenstudiegroep Scousele online (!) 20 - 22 u

Voor alle plantenliefhebbers die willen gebruik maken van een flora, leren determineren en mee op plantenuitstap willen gaan in een gemoedelijke sfeer.

Info + inschrijven: Nine.vanhoyweghen@gmail.com
 0473 72 66 15

Zondag 18 april

Natuurpunt Waasland-Noord Vroegochtendwandeling in de Groene Putte en omgeving (Stekene) 6u30 - 9u
 We bestuderen de vogelzang van de bosvogels. Vermits het natuurgebied grenst aan tuinen maken we ook kennis met vele tuinvogels. We vertrekken aan de ingang van het natuurgebied, hoek Vogelzangstraat/Lange Dweersstraat te Stekene

Voor degenen die de weg niet kennen: om 6u is er ook een afspraakplaats aan het natuurhuis Panneweel, Krekeldijkstraat 2 te Meerdonk. Van hier rijden we dan met de wagen naar de Groene Putte.

Het aantal deelnemers is beperkt tot 20. Inschrijven verplicht via www.panneweel.be

Gids : Edwin Thoen, 0496 32 03 78
 thoen.smeets@telenet.be

Natuurpunt Scousele Wandeling Wase cuesta 14u. - 16u. De wandeling gaat gedeeltelijk langs het Fort van Steendorp en naar 't Hangene, een bronbos met unieke voorjaarsbloeiërs. We keren terug langs de Oost-Sive polder en het schorregebied het Kijkverdriet.

Adres Natuurhuis Kapelstraat 170a Steendorp
 Info + inschrijven: Nine.vanhoyweghen@gmail.com
 0473 72 66 15

Maandag 19 april 2021

Natuurpunt Scousele Mussentelling met de fiets 14u. - 16u. We rijden rond met de fiets en tellen de zangposten van de mussen.

Adres Natuurhuis Kapelstraat 170a Steendorp
 Heb je zin om mee te gaan? Info + inschrijven: arnold-moonen1@gmail.com 0477 980 665

Zondag 25 april**Ons Streven** Erfgoeddag 'de nacht'

Dit jaar zorgen we met milieuwerkgroep Ons Streven vzw voor een weekendlange belevenis. De erfgoeddag met thema de nacht start bij ons al op vrijdag 23 april om middernacht en duurt tot zondag 25 april om 24 uur. Iedereen kan tijdens dit weekend op eender welk tijdstip onze interactieve wandeling starten aan het standbeeld van de veerman op het einde van de Sint-Jozefstraat in Tielrode. Je vindt in zijn buurt de eerste aanwijzing. Tijdens dit tochtje worden oude nachtelijke volksverhalen en -gebruiken tegen het daglicht gehouden. Tal van gezegden, uitspraken en gewoontes vonden hun oorsprong in wat onze voorouders wisten en misten. Zo werden o.a. nachtdieren door bijgeloof het slachtoffer van de angst van mensen. Tijdens deze wandeling worden deze misverstanden opgeklaard. Met een smartphone in de hand kom je tijdens dit weekend heel wat te weten.

Ons Streven vzw, gert.hoofman@hotmail.be
 0495 99 12 49

Zondag 2 mei

Natuurpunt Waasland-Noord Vroegochtendwandeling in de Kreken van Saleghem (Meerdonk) 5h30 - 8u30
 We beluisteren de vogelzang in ons natuurgebied rond de Kreken van Saleghem. We zullen dan vooral kennis maken met de rietvogels. Goed schoeisel is gewenst want het kan er erg vochtig zijn.

We vertrekken aan het natuurhuis Panneweel, Krekeldijk 2 te Meerdonk. Het aantal deelnemers is beperkt tot 20. Inschrijven verplicht via www.panneweel.be
 Gids : Edwin Thoen, 0496 32 03 78, thoen.smeets@telenet.be

Natuurpunt Scousele Tekenen, schetsen, schilderen in de natuur 14u. - 16u

Wou je wat meer schetsen, maar komt het er niet van? Heb je dat nog nooit gedaan?

OK, dan bundelen we samen de krachten en maken er (een) werk van. We trekken samen de natuur in en zetten ons op een plekje waar ieder zich in kan vinden. Neem een camping- of visstoeltje mee, je eigen tekengerief. Denk aan: potlood, kleurpotlood, stiften, aquarel (water in een afgesloten potje niet vergeten), houtskool, We doen het ieder, gelijk welke leeftijd, met zelf gekozen en meegebracht materiaal en naar eigen niveau. In de prachtige omgeving van het Natuurhuis in Steendorp, vinden we zeker een mooi plaatsje.

Adres Natuurhuis Kapelstraat 170a Steendorp
Info + inschrijven: Nine.vanhoyweghen@gmail.com
0473 72 66 15.

Zondag 9 mei

Natuurpunt Waasland-Noord

Uitstap Hof ter Saksen (Beveren) 14u00 -17u
Het gemeentelijk domein Hof ter Saksen in Beveren heeft een totale oppervlakte van dertig hectare. Sinds 1980 werden het park en de dreven beschermd als landschap en de drie historische gebouwen beschermde monumenten. Afspraak Hof ter Saksen (Beveren)
Voor wie wil samenrijden: we vertrekken om 13u15 stipt op de parking aan de Reinakkerweg (park-and-ride zone expressweg, afrit Kemzeke - kant Sint-Gillis/Kemzeke)
Het aantal deelnemers is beperkt tot 20. Inschrijven verplicht via www.panneweel.be
Gids : François Seghers
Info : brigitte.van.passel1@telenet.be 03 779 89 31,

Woensdag 12 mei 2021

Natuurpunt Scousele

Plantenstudiegroep Scousele 14u. - 16u
Voor alle plantenliefhebbers die willen gebruik maken van een flora, leren determineren en mee op plantenuitstap willen gaan in een gemoedelijke sfeer. Indien mogelijk gaan we op verplaatsing. Info + inschrijven: Nine.vanhoyweghen@gmail.com 0473 72 66 15
Adres Natuurhuis Kapelstraat 170a Steendorp

Zondag 23 mei 2021

Natuurpunt Scousele Bezoek paardenfokkerij Portugezenstraat 14u. - 16u Met de fiets
Het gebeurt niet alle dagen. We krijgen de gelegenheid om een bezoek te brengen aan een plaatselijke paardenfokkerij. Ongeveer een 5 km fietsen.
Adres Natuurhuis Kapelstraat 170a Steendorp
Info + inschrijven:
Nine.vanhoyweghen@gmail.com 0473 72 66 15

Zondag 30 mei 2021

Natuurpunt Waasland-Noord

Vroegochtendwandeling in het Steengelaag (Stekene) 5u30 -8u30
We luisteren naar de vogelzang. Het Steengelaag is een gevarieerd gebied met waterpartijen, bos en open plekken. Vandaar is er een zeer groot aanbod van zangvogels. We bestuderen deze allemaal en trachten ze nadien terug te erkennen met opnameapparatuur.
Ontmoetingscentrum "De Statie", Spoorwegwegel 1, 9190 Stekene. Het aantal deelnemers is beperkt tot 20. Inschrijven verplicht via www.panneweel.be
Gids : Edwin Thoen, 0496 32 03 78,
thoen.smeets@telenet.be

Donderdag 03 juni 2021

Natuurpunt Scousele Kruid je kennis
deel 1 door herborist Marc Claus 19.30u. - 22u
(**deel 2** is op 10 juni)
Ontdek samen met Marc de heilzame kracht van de natuur, want zij is één grote bron van medicijnen. De vindplaats kennen we, maar wat er verder in deze planten verscholen gaat, proberen we samen te ontdekken. Wat zijn kruiden, waaraan danken zij hun kracht en hoe kunnen we ze gebruiken?
Cursusgeld voor 2 lessen: 16 euro (NP Leden), 20 euro (niet-leden) volledig ten voordele van de aankoop gronden Vuurkouter Steendorp + voor praktijkles de kost van de materialen (tussen 5 en 10 euro). Inschrijven enkel mogelijk voor beide lessen tesamen.
Adres Natuurhuis Kapelstraat 170a Steendorp
Info + inschrijven: Nine.vanhoyweghen@gmail.com
0473 72 66 15

Kalender-info

April - juni 2021

Het Natuurhuis Steendorp is elke zondag open van 14 tot 18 u vanaf 18 april (Corona ?)
Je kan er terecht voor een sanitaire stop, een drankje, een gezellige babbel en info over de streek en je hebt een prachtig uitzicht van op het dakterras.
Kom wandelen in onze mooie streek en spring eens binnen! De vrijwilligers van Natuurpunt Waasland-Scousele verwachten je.

April - juni 2021

Poeleninventarisatie

We gaan opnieuw op stap om te kijken wat er leeft in onze poelen. Heb je zin om mee te gaan geef dan een seintje. We verwittigen je bij elke uitstap.
Info + inschrijven: Nine.vanhoyweghen@gmail.com
0473 72 66 15

Zondagen 2 mei, 6 juni, 4 juli, 1 augustus 2021

Openschuurdagen Natuurhuis Panneweel

In 2021 hopen we u terug te kunnen verwelkomen op onze openschuurdagen op de 1e zondag van de maanden mei tot augustus. Volg de website voor meer informatie.
Afspraak Natuurhuis Panneweel, Krekeldijk 2, Meerdonk

zie ook :
hetgroenewaasland.be/kalender
hetgroenewaasland.be/klik

Tweemaandelijks natuur- en milieutijdschrift,

41ste jaargang - nr 2; maart 2021 - nr 221

coördinatie ABLLOvzw

**Werk mee aan een
groener Waasland !**

Abonneren kan door
8 Euro over te schrijven
op BE39 7310 4317 9119

**HET GROENE
WAASLAND**

Wie een abonnement wenst op dit tweemaandelijks tijdschrift *Het Groene Waasland* (=HGW of GW) kan dit

* door **8 EURO** over te schrijven naar de **ABLLO-leden rekening BE39 7310 4317 9119** met vermelding

"lidgeld 2021 [graag naam /namen vermelden]".

Zie <https://hetgroenewaasland.be/abonnement>

* of via een contactadres van een vereniging, die U vindt op hetgroenewaasland.be/verenigingen.

Abonnees zijn automatisch ook lid van de regionale vzw ABLLO.

GRAPHIUS (Druk in de Weert), Traktaatweg 8

B-9041 Genk, Tel. +32 9 218 08 41

info@graphius.com

REDACTIE: Marc Temmermans, Jenny De Laet, Astrid Martens,

Thomas Van Lancker, Nine Van Hoyweghen, Dirk Hylebos, Gilbert Cant,

Alle teksten voor het volgende nummer moeten binnen zijn **vóór 25 april 2021**

bij Gilbert Cant tel 03 775 19 31 groene.waasland@gmail.com

Inhoud:

2	...Tel je mee?	...ABLLOvzw
3	...Waarom begin april huismussen tellen	
	...en wat is het verschil met het grote 'Vogelweekend' van Natuurpunt	...ABLLOvzw
6	...De huismus in Vlaanderen anno 2020	...ABLLOvzw
8	...Vzw Durme koopt opnieuw meer dan 10 hectare natuur	...vzw Durme
10	...Grensoverschrijdend project	...Ons Streven
11	...Steun ons project NESTKAST	...Natuurpunt Waasland - Scousele
12	...ONS STREVEN 40 JAAR	...Ons Streven
15	...Wandeling Schansen Haagdam Temse	...Werkgroep Wandelen
19	...Zomerzoektocht 'Laat je vervoeren'	...Ons Streven
20	...3 filmpjes	...ABLLOvzw/BBL
21	...Bond Beter Leefmilieu klaagt dubbelzinnige houding aan n.a.v. verhuizing AZ Nikolaas	...BBL
22	...Sint-Niklaas, stand van zaken Lobbestad	...ABLLOvzw
26	...Bouwmeester Scan Temse: een blauwdruk voor het Waasland? DEEL II	...Ons Streven
30	...Kalender (-info)	...HGW

**Alle 'link's die in dit GW voorkomen, kan je sneller bereiken via
hetgroenewaasland.be/klik**

Hoofdredactie Dirk Hylebos - 052/46 30 51

Vormgeving en coördinatie: Gilbert Cant 03 775 1931 Maria Van de Vyver

e-mail : groene.waasland@gmail.com

Abonnement 8 EURO Oplage 1300 exemplaren

Het Groene Waasland verschijnt in januari, maart, mei, september en november.

P 708696

1 9100 Sint-Niklaas

Artifitekkantoor :